

Előfizetési árak:
 Egész évre ———— 12 frt.
 Félévre ———— 6 „
 Negyedévre ———— 3 „
 Egy hóra ———— 1 „
 — Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Pletta Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Ur-utca 378. sz.,
 havá az előfizetők és a lap
 szerkesztésére vonatkozó felad-
 lomlákat intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztéségi iroda:
 Nagy-Becskerek,
 Zápalya-utca 1-55 szám,
 havá a lap szellemi részét, illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetés
 irodákban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

Miniszterelnök és külügyér.

Nagybecskerek, december 6.

Az ő felsége előtt fekvő három egyházpolitikai törvényjavaslat szentesítése legközelebb megtörténik. Ezzel a Wekerle miniszterium becses és félre nem ismerhető bizonyítékát kapja a korona változatlan, legmagasabb bizalmának. Az ő felsége által szentesített törvényjavaslatok leérkezése után tehát abban sem lehet kétkedni, hogy a politikai hangulat megnyugtatása hosszabb időre biztosítva lesz, minthogy nem igen lehet majd nem létező kormányválságokról terjesztett valótlan s mindennap felújított hírekkel a közönséget ámítani és a hazai és külföldi közvéleményt megtéveszteni.

E mellett csak azt a politikai furcsaságot kell feljegyeznünk, hogy leginkább éppen arról az oldalról, a mely a leghevesebben ellenezte az egyházpolitikai reformot, emelik minden józan ok nélkül Kálnoky Gusztáv gróf külügyminiszter ellen azt az alaptalan vádat, hogy alkotmányellenesen Magyarország belügyeibe avatkozik.

A „P. C.”-nek magas helyről eredő, megbízható értesülései megerősítik, hogy a Kálnoky gróf ismert lovagias loyális és törvénytisztelete ellen irányított e fajta vádak ama célszerű koholmányok terébe tartoznak, melyek által az igazság elhomályosításának és eltorzításának minden eszközzel mesterségesen akarnak bizalmatlanságot és lehangoltságot terjeszteni a közvéleményben.

Ő felsége, a jószágos Ferencz József apostoli magyar királynak fenéket, nemeslelkű, Európa minden uralkodójának mintájául szolgáló alkotmányos értelem már maga lehetetlenné teszi az idegen illoyális hirhordók behatását és törvénytelen tényezők hivatatlan beavatkozását. Hogy a korona magyar alkotmányos tanácsadóján kívül idegen befolyások magyar államügyekbe többé egyáltalán nem avat-

kozhatnak, ezért a magyar nemzet ő felségének, mint a magyar alkotmány legfőbb védnökének örök időkre annyi hálaival tartozik, hogy a minduntalan megújuló kísérleteket, miszerint a korona és nemzet közt létező boldog bizalmas viszony a politikai pártküzdelmek mindennapi vitába vonassék, a legélesebben elítélni s a legnagyobb energiával visszautasítani kell.

Wekerle miniszterelnök és Kálnoky gróf közös külügyminiszter közt, mint tényleg konstatálni kell, oly jó, kölcsönösen loyális, őszinte viszony létezik, hogy a magyar miniszterelnök s egyáltalán a magyar miniszterium teljes megbízhatósága Kálnoky gróf részéről mindig loyális módon az azt megillető elismerésre és viszonyosságra talált.

Ki kell továbbá emelni azt a tény, hogy a külügyminiszter tudja s ezért különösen el is ismeri és méltányolja, hogy Wekerle magyar miniszterelnök és miniszteriuma mily rendkívül becses szolgálatakat tett a valutarendezés, az államhitelemelése és teremtő reformtevékenése által minden téren nemcsak a magyar állam hatalma növelésének, hanem az osztrák magyar monarchia hatalma nagyobbodásának és nemzetközi állásának is. Kálnoky gróf oly loyális, minden inkorrekt intrikától idegenkedő jellem, anayi államférfiúi okossággal bíró diplomata, hogy a nyilvánvaló haszonnal szemben, melyet Wekerle magyar miniszterelnök sikerei az ő külpolitikai vezetésének is hoztak, nem fog más személyes magatartást követni, mint barátságos, kölcsönösen bizalmas loyális.

A vasúti tarifák felemelése. A kereskedelemügyi miniszterium — mint jó forrásból értesülünk — elhatározta hogy az újonnan alakított Magyar folyam- és tengerhajózási társaság működésének megkezdésével egyidejűleg a magyar királyi államvasutak tarifáit felemelni fogja. Ez az intézkedés arra alapul, hogy miután a létesített új magyar hajózási társaság és az osztrák dunagőzhajózási társaság kapcsolatviszonyba léptek azokat az olcsó tarifákat, a melyeket az osztrák társaság versenysére való tekintettel léptettek életbe, most meg kell szüntetni.

Pap Géza a kis gazdákról.

Nagybecskerek, december 6.

Távirati rovatunkból értesültek olvasóink, hogy a begassentgyörgyi kertület országgyűlési képviselője a földművelési budget tárgyalásánál nagyobb bessenémet mondott, melyben a gazdasági egyesületekről, a mezőgazdasági bankkérdésről és a telepítésről nyilatkozott.

Erdekes bessenédből egész terjedelmében közöljük azt a részt, melyben kis gazdáink helyzetével foglalkosik.

„A mai gazdasági egyesületek, s. ház, jó részben oly érdeket szolgálnak, a melyek habár egyes vidékekre nagyobb fontossággal bírnak is, mindazáltal nem bírják ismérvét és jelentőségét egy oly gazdasági egyesületnek, mely mezőgazdasági életünk fölvirágzására nevezetesebb szerepet kellene, hogy játszsának; működési körük oly szűk, hogy többnyire kis kiállításokra, egyes apaállatok beszerzésére fordítják figyelmüket és hiányzik az a kápos, mely a gazdasági egyesületeket összeköti gazdasági életünk legalább rétegeivel: a mezőgazdasági kis gazdákkal, a kiknek tulajdonképen első sorban lenne szükségük arra, hogy a gazdasági egyesületek által elért eredményekből okulva egy magasabb gazdasági irányt, egy új rendszert, a mezőgazdasági élet terén felmerülő újításokat saját hasznukra fordítsák azok, a kiknek különben nem nyújtatik mód és alkalom arra, hogy mindezekről, a gazdasági életük emelésére jótékony hatással bíró momentumokról maguknak tudomást szerezhessenek.

Ha figyelembe vesszük azt, s. ház, hogy Magyarországon a szabad forgalmu birtok 32 százaléka olyan, a mely 30 holdon aluli kisgazdák tulajdonában van, s ehhez még hozzáadjuk, hogy a 30 holdtól 200 holdig terjedő birtok 16 százalékat teszi ezen szabad forgalmu birtoknak, előtünk áll Magyarországi gazdaságilag művelhető területének oly jelentékeny része, a mely mindensetre megérdemli a figyelmet, hogy egy oly belterjes, észszerű és oszlatadatos gazdálkodás folytattassék rajta, a mely egész gazdasági és közéletünkre jelentékeny és nagy behatással bírjon. A földművelésügyi miniszterium által elfogadásra benyújtott és tényleg elfogadott, a mezőgazdasági és mezőgazdászokról szóló törvényjavaslat nem foglal magában intézkedést arra vonatkozólag, hogy a mezőgazdasági egyesületek újonnan szerveztessenek, rekonstruáltassanak, de ezen törvény végrehaj-

A „TORONTÁL” TÁRCZAJA.

Utóhang a „Politikai divatok”-hoz.

Ira: Jókai Mór.

— A „Torontál” eredeti tárczája. —
 (Vége.)

Két nap mulva azonban egy jó barátom, kinek összekötöttései voltak a helytartóságnál, asszal a jó hírrel lepott meg, hogy „Pálffy Mór is dühös ránk a Zichy Nándor gróf ezikke miatt, s kiadta a parancsot, hogy katonai törvényesek elé kell bennünket állítani, s mindkettőnköt három havi börtönrre elítélni.” (Schmerling alatt az volt a politikai divat, hogy a szerződön kívül még a szerkesztőt is becsukják.)

En egy nagy plaidoyerre készülttem, melyben napnál fényesebben bebonyosítottam, hogy gróf Zichy Nándornak tökéletes igaza van.

Est a védbeszédet (ékes német nyelven) elő is adám a katonai törvényesség előtt, mely állt egy eszredesből, egy őrnagyból, egy századosból, egy főhadnagyból, egy alhadnagyból, egy őrmesterből, egy kapitányból, egy fráterből és egy közbakából.

Ily szakértő bíróság előtt lehetetlennek hittem, hogy argumentumaim meggyőző hatást ne eszközöljenek.

Annál nagyobb volt aztán a meglepetésem, mikor az auditor kihirdette az egyhangulag hozott ítéletet.

„Egy esztendei tömlős, nehéz vasban.”

— Mi a kakukk? mondám én az auditor-nak; hisz a helytartó csak három hónapi fogságot kért ránk kimérteni.

— Das tbrige ist für die schöne Vertheidigung! Mondá nevetve az auditor major.

— Azonkívül eser forint bírság.

A bírságot lefizette Zichy Nándor; de a börtönt bisony együtt kellett ledlntünk.

S a legszebb az volt az egész ítéletben, hogy nem sajtóvétségért lettünk ám elítélve; nem valami politikai bűntettért, hanem „közszenháborításért”. Tehát gróf Zichy Nándor és Jókai Mór elmeheknek vele díszkedni, hogy ifju korukban együtt hajigáltak be ablakokat és gáslámpákat a kerepesi-uton, a miért egy esztendei börtönrre lettek elítélve, s fizettek eser forintot az összetört üvegekért. Így lett az megmagyarázva — a morva eserepárnak, a mi törvénybiránknak.

És én azért mégis maradok a fentebbi állításom mellett, hogy a katonai kormányzat valószínűleg oltalom volt ránk, szegény szabadelvű hírlapírókra néve, az administrationalis tyranokkal szemben.

Először is a katonák megtették azt a kitűnő tréfát, hogy nem érték be asszal, hogy minket elítéltek közszenháborítás miatt elleneski csak künkért, hanem aztán elfogták a kormány által subventionált sohmerlingianus lapok szerkesztőit is, a kik minket, védtelen ellenfeleket, megtámadtak; azokat is elítélték, becukták: „közszenháborításért.” A ki csak veserosikket irt, akár a kormánypolitika mellett, akár ellene, az

mind közszenháborító volt, mind becukták. Pokoli humor volt ez!

A börtönrben pedig a katonák oly emberségesen bántak velünk, elítéltekkel, a hogy csak magyar vendégszerető gasda bántat a vendégével; szó sem volt „harminchárom fontos vasról, keszre lábára”. Pompásan éltünk, soha életomban több szabadságom nem volt, mint fogságomban, egész nap látogatókat fogadtam, este kimentem vacsorálni a svábhagyra, a porkolábot is elvittem magammal. Térparancsnokunk, a jó Haymerle, kívül-belül valóságos mintaképe volt egy magyar vicispánnak.

En egy héttel előbb kezdtem meg a fogságot, mint Zichy Nándor. A minék ez volt az oka: Ugyanazon a napon, a melyen Zichy Nándor a kegyetlen ítélet folytán megfosztatott a nemességétől a (a mire Deák Ferencs azt az élelet csinálta, hogy jelenben nagy Magyarországon a leggazdagabb paraszt Zicsi (sic) Nándor), ugyanazon a napon ajándékozott meg egy minden titulusoknál méltóságosabb címmel, az „apa” címével. Akkor született az első gyermeke. Fiatal, ideális szép neje gyermekágyban fektűt. A helytartó megengedte az apának hogy egy hétig, a mig neje veszélyen tul less, ott-hon maradhasson.

Mikor aztán az egy hét leteltével ő is bekerült, a derék Haymerle azonnal feljött hozzánk (két egymással szomszéd szobában laktunk) egész udvariassággal felajánlani, hogy bárminő kívánságai lesznek a fogoly urnak, azokat készséggel teljesíteni fogja.

tása tárgyában kiadott miniszeri rendelet 118. § a már érinti ezt a megemlékezést arról, hogy lessnek vármegyei, gazdasági egyesületek, a melyekben az alispán bizonyos esetekben mint felvilágosító és tanácsadó közege fog működni.

En azt hiszem, t. hás, hogy a végrehajtási rendeletnek ebben az említett szakaszában jelzett egyesületek a megyei gazdasági egyesületeknek működését át fogják venni, a ezeknek minden kötelezettségei és terhei azokra fognak áthárulni; átvesszik a gazdasági élet terén azt a szereplést és működést, a mely ma, a megyei gazdasági egyesületeket megilleti.

Es erre, t. hás, tényleg nagy szükség van, és a nagy szükség folytán az új törvény rendelkezései által oly ismérvekkel fog birni jövőben a gazdasági egyesület, a melynek hiánya ma lehetetlenné teszi azt, hogy a megyei gazdasági egyesületek hasznosabban, jelentőségesebben működhesse. Es abból áll, hogy jövőben az említett törvényjavaslat ismerni fog járási, gazdasági bizottságokat, a melynek működési körét, ügyrendjét és hatáskörét részletesebben szabályozza, a mely összekötő kapocs lesz a kis gazdákkal. Kiadott egy minta-alapszabálytervezet, a mely magában foglalja ugye járási bizottságok, mint a megyei gazdasági bizottságok szervezetét és körét és mindazt, a mit én ma a mezőgazdasági egyesületektől elvárnék, a a mi — fájdalom talán az ország egyes vidékein sikerül, de igen ritkán a teljes eredménnyel. Hogy mi a csúlya a mezőgazdasági egyesületnek, t. hás, ezt a mintátul küldött alapszabálytervezet pontosan és eséllyel írja körül.

As magában fogja foglalni mindazon mezőgazdaságunkat érdeklő ügyeket, a melyek M gyarország gazdasági tevékenységében elsőrendű szerepet kell, hogy játszanak. Es ez nevezetes momentum, mert hiszen az a kis parasztgazda, a ki felül határán túl csak igen ritkán szokott kimozdulni, sohasem birhat oly magasabb gazdasági nivóval, mely őt oly ismeretek birtokába helyezze, a melyekre gazdasági élete fejlesztésére és előbbrevitelére a mai gazdasági körülmények között elodáshatlan szüksége van.

A kis parasztgazdának fogalma sincs arról, hogy a technika terén elért vívmányok milyen új gazdasági eszközöket, gépeket adnak a mezőgazdaság rendelkezésére, hogy a gazdasági élet terén kisebb resszel nagyobb eredményeket érhesse. El. S kérdem, hol nyújtatik mód és alkalom arra, hogy ezekkel a kis parasztgazda megismerkedjék? Ma sehol, de jövőben mód fog nyújtani olyképp, hogy az ily megyei gazdasági bizottságok által a járási bizottságok és ezek által közvetve a paraszti mezői kisgazdák módjában lesz ezen gépek megismerése. Vannak ma is ezen gazdasági egyesületeknek kísérleti telepei és kérdem, van-e a háznak egyetlen oly tagja, a ki azt meri állítani, hogy ezen a kísérleti telepeken elért eredmények a parasztgazdák saját javára fordítottak, tudom sokra hozatott e, hogy a kísérleti telepeken elért eredmények ma hasznosan fordíthatók az ő előnyükre? Es mi volt annak oka? Az, hogy kiányzik az összekötő kapocs a mezői gazdasági egyesületek, és a kisgazda közt. Ezen is segíteni fog a járási közgazdasági bizottság, mely jövőre az összekötő kapocsot fogja képezni.

Ott van számtalan esetben a kisgazdának — hogy fejessék ki magamat — elhatatatlansága gazdasági szükségleteinek beszerzésénél, eladásánál,

a munkások viszonyainak és szükségleteinek megismerésében. Ki teljesíti ezt ma? A gazdasági egyesületeknek kellene teljesíteni, de nem teljesíti oly mérvben, a minőben azt jövőre teljesíthetni fogják a megyei és járási bizottságok. Birnak-e ma kistermelő gazdáink, kik állattenyésztéssel foglalkoznak, kellő tájékozottsággal, hogy milyen a vámintésvény, milyen az eltöltött állatkezelési intézmény? Nem, mert nincsenek meg azon organumok, a melyek a jó, törekvő gazdát képessé teszik arra, hogy mindezen ismereteket elsajátítsa. De ezenkívül van még a gazdasági életben előforduló számtalan oly feladat, a melyeket a gazdasági egyesületnek kellene teljesíteni, de ezt nemcsak az akarat hiánya, hanem a szervezeti rendszer hiánya is legtöbb esetben lehetetlenné teszi. Es a haladás, mely az említett intézmények életbeléptetése által jövőben remélhetőleg elő fog állani, olyan momentum, mely lehet lenné teszi, ha igazságosan itéljük meg azokat a cselekményeket, melyek a földmívelésügyi miniszerium részéről ez irányban törtettek, — hogy ne adósszunk elismeréssel nemcsak a jóakarattal, melylyel ezen kérdést tárgyalták, hanem a kérdésnek praktikus befolyása szempontjából.

Fontosnak tartom különben azt még, hogy akkor, mikor a földmívelésügyi miniszerium részéről ily életbavágó és nevezetes intézkedések törtettek, ne hagyassék figyelmen kívül egy dollog. Ma létesnek és egyes vidékeken virágoznak az u. n. ismétlő iskolák. Ezek lennének felfogásom szerint azok a helyek, a hol egy haladotabb koru férfi, a hallottakat, saját anyagi érdekében hasznosabban fordíthatja az elsajátított ismereteket a maga javára és ezek szolgálhatnának jövőre a kis- és parasztgazdák felvilágosítására arról, hogy mit jelentenek a járási, megyei bizottságok, mily értékkel birnak azok, mennyiben szolgálják a parasztgazda érdekeit, hogy oly korban ösmerné meg azon egyesületek jelentőségét, ezeket később a maguk hasznára eredményesebben fordíthatassák.

HIREK.

Tájékoztató.

Deczember 10. A közigazgatási bizottság ülése.

Deczember 19-án a folytatva megyei közgyűlés.

A gőzfűtő naponta reggeli 5 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

— Személyi hír. Rónay Jenő főispán ma reggel visszaérkezett N. Beoskerekre.

— Jótékony alaptvány. Debrecenből távirják a „Nemzet” nek: Nagy Péter asztalos végrendeletében az asztalos tanoncok ösztöndíjazására 2000, a közkórházaknak 2000, a menházra és abban a szegény asztalosok előnyére 3000, az egyetemre 1000, a ref. és kat. árváknak 1000—1000, az iparos ifjak önképzőjének 200, a főiskolai kántusnak 500, a szenedének, nőegyleti árvaháznak 100—100 és a nádudvari kat. templomnak 100 frtot hagyományozott. A

hagyatékából esetleg fenmaradó felesleg megosztandó a fenti intézetek és iskolák között.

— Ivkovits Péter. A tegnap elhunyt törvényeségi bíróról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Alőlirottak fájdalomtelt szívvel jelentik hön szeretett férje, illetőleg atyja, fia, öccse és sógora, Ivkovits Péter kir. törvényeségi bírónak 1894. évi deczember hó 5 én d. e. 11 órakor, életének 44-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak bült teteimei 1894. évi deczember hó 7 én d. u. 1/2 órakor fognak a gör. kel. egyház szertartása szerint (Steinmetz Antal-féle hásból, Aradázi ut) örök nyugalomra tétetni. N. Beoskere 1894. deczember 5. Béke hamvaira! Ivkovits szül. Kiursaki Erzsébet, neje. Ivkovits Sándor, fia. Özv. Ivkovits szül. Mikajlovits Emilia, anyja. Ivkovits János, mérnök, bátyja. Özv. Momirovits szül. Kiursaki Mária, sógornéja.

— Nincs tél. Kacséran, vidáman, szinte melegen hullanak le a napsugarak a bámuló földre. A levegő is enyhe, mintha egy máodik tavasz új életét, friss tenyészét hordaná magában. A tél olyan gyakorta megénekelt kis fűs bohémjei, a verebek most nem szolgáltatnak anyagot érzékeny szívű poétáknak, hogy felöltök énekeljenek, hanem semtelenül vidám önfeledtségben sütkéresnek az elkészett melegben. Mindenki örül az őss e késői folytatásának; a gazdag, a ki nyitott kosokban hajthatat végig dében a Hunyady-utca tavaszi verőfényével elöntött keramitján és a szegény, a ki nem éri a tél fagyos nyomorúságának a súlyát és mindenki szinte kételkedve kérdesi:

— Hát igazán deczemberben vagyunk? Csak a fa- és szénkereskedők haragossanak a tél havas poézisának az elkészésért — az igaz, hogy ők sem a poézis miatt. De minthogy ők mégis csak kisebbségben vannak, az ő bosszúságuk nem ronthatja el az általános örömet, a meleg, derűs, barátságos deczemberi napsugarak fölött, a melynek ragyogása, ha csal is, ha elmuló is, de legalább beleringat bennünket az új tavasz illúziójába.

— Köszönetnyilvánítás. Rósa Ignác helybeli kereskedő a községi népiskola szegénysorsu tanulói közt leendő kiosztásra 400 drb irkát, 100 tollasárat, 100 drb tollat, 100 drb irónt, 100 drb palavesszőt, 36 drb tolltartót, 12 drb palatáblát és 12 drb iskolatáskát adományozott. Fogadja a nemesszívű adakozó e helyen is az intézet hálás köszönetét.

— Mire jó a rossz oltatam. Két elkeseredett panasos kér orvoslat a járásbírótól. Mindkettőjük passzus: hogy egymást felfofosták.

Bíró: Hogy hívják magát Grün ur?
Grün: Ha tudja, minek kérdi?
Bíró: A másik neve mi?
Grün: A másikat Schlesingernek hívják.
A félreértéseket a bíró néhány erőlyes szóval helyreigazította, azután megkezdődött a tárgyalás.
Bíró: Adja elő az esetet Schlesinger ur.
Schlesinger: Ugy történt kérem a dolog, hogy bi-

(Nekem például megengedte, hogy a faragó szerszámait felhozhassam a börtönbe; ott faragtam ki a feleségem mellszobrát fából.

Zichy Nándor azt az egyetlen kívánságát nyilvánította a térparancsnok előtt, hogy engedtessek meg neki minden nap a börtönből kimehetni hajnali misére a templomba.

A jó Haymerle azt mondta, hogy erre az egyre nincs instructiója a hadügyminiszeriumtól; de majd kérdést fog intézni Bécsbe.

Megadták-e Bécsből e kegyes óhajására az engedélyt az én mélyen tisztelt fogolytársamnak? azt nem tudom; mert én nekem ő felsége legmagasabb kegyével elengedte a hátralevő fogházbüntetésem, s Zicsi Nándornak is csak az otthon töltött héttel kellett tovább szenvedni nálamnál. Ugy látom, hogy a nemességét is visszavetted. Hanem az ezer forintot nem adták vissza: ott maradt a csendháborítás által okozott károk megtérítésére.

Hát ez idáig egész humorisztikus történet volt; de most következik a szomorú részem — rám néve.

A mint engemet elítéltek fogságra, az én lapomnak a publikuma ugy széllyel szaladt, hogy a második évnegyedre fele sem jött vissza. Megijedtek a tisztelt hasznák, hogy odavess az öt forint, ha én ott rekedek; talán attól is tartottak, hogy most már a prenumeránsokra kerül a sor: azokat is rendre fűsik a rabasijakra

közcsehdáborítás miatt. Most már veszteséggel folytattam a lapkiadást. A regényemért sem kaptam semmi honoráriumot. Ellenben meg volt velem az egyetlen mulatságom, hogy a censor minden lépten-nyomon lefoglalta a lapot a Tárosásban folyó regény miatt: nekem aztán egyre mára törőlnöm, másitanom kellett benne: kihagynom iveszámra azokat a részleteket, a mik a szabadságharcra vonatkoztak, a mik hőseimnek a jellemét kiemelték, megszöknöm a leg jobb gondolataimtól, üresen hagynom az összekötő epizódok helyét. Soha még regényírónak keservebb vajudása nem volt a munkájával, mint nekem ezzel az elbeszéléssel. Irigyletem a muszka íróknak a sorsát. Igy készült, foltokra szakgatva, újra összeholtozva a „Politikai divatok.”

A hirlapom közönsége pedig egyre apadt. Irni sem mert már bele senki a neve alatt. Egyszer aztán lapom főpártolóját, Almásy Pált is elfogták állítólagos összeesküvés miatt. Erre a többi pártoló hívek is itt hagyták a fővárost.

Asért még folytattam a lapot a vele együtt a regényt. Volt egy kis örökségem a szüleim után, az egy magyar-utcai hátszobán fektűt. A hátszobát eladtam, az örökségemet ráköltöttem a lapra, folytattam bizva a hasa sorsának jobbra fordultában. De es csak nem következett be. Aztán adósságra folytattam a lapot. Mikor aztán már a nyomdai hitelem is teljesen ki volt merítve, mikor nyomdászom nem akart tovább kontóra nyomtatni, az előtt a könyvszerűség előtt

álltam, hogy a lapot megszüntessem. Meggyes-tem Keménynyel, hogy a még hátralevő egy hónapra a Hon előfizetőit a Pesti Naplóval fogja kielégíteni. Barátaim mind beleegyeztek az elhatározásomba. Minden embernek insége volt. A buza ára leszállt két forintra (olvasd: 2 forintra o. é.). A mely nap reggel meggyes-tem Keménynyel, másnap kellett volna aláírunk a szerződést, az nap este kaptam egy táviratot Zichy Nándortól: „Lapodat meg ne szüntesd, holnap reggel nálad lessek.” Már nyolcs órakor ott volt. Rövid volt a találkozásunk.

— Ámbár lapod politikáját nem osztom, pártodhoz nem tartozom, mégis nem engedhetem, hogy ez a lap megszünjék: mennyi összegre van szükséged, hogy azt folytathasd?

Mondtam neki valami összeget. Szó nélkül kezembe adta; nem várta, hogy megköszönjem: eltávozott.

En aztán folytattam a lapot, a jövő évnegyedben az előfizetők újból felsereglettek, nyomdászom vállalkozott az együtt kiadásra a attól fogva a Hon virágásának indult.

Est az adatot kötelezőségemnek tartottam az emlékezetnek átadni.

Ilyen viszonyok között, ilyen kedélyhangulat mellett jött létre a „Politikai divatok” esim regényem.

Hardezs közben meglökte a dákóval s es az ur fel-
feszott, pedig nem is voltunk bemutatva egymásnak.

Biró: Mit szól ehhez Grün ur?

Grün: Hát kérem tévedés van a pofonban. Ő pofon-
zott fel engem először, csak aztán következttem én. Az a
pofon, amit az ember visszaad, tulajdonképpen nem pofon,
hanem csak visszhang.

Biró: Szóval mindkettőtök részéről meg volt az
elégítél, most tehát ne pörösködjenek, hanem béküljenek
ki. Gondolják meg, hogy a pör mindegyiküknek huszont-
hármincs forintba kerülhet és . . .

Schlesinger: Több is vezetett Munkácsnál.

Biró: Talán úgy tetszik érteni, hogy Mohácsnál.

Schlesinger: Nem kérem. Munkácsnál; már én azt
jobban tudom, mert én magam is oda való vagyok.

Grün: Maga Munkácsra való?

Schlesinger: Igen.

Grün: Talán maga a szabó Schlesinger?

Schlesinger: Természetesen!

Grün: Hias akkor maga az én cousinom.

Grün keblére borul Schlesingernek és sokszó, Schle-
singer nemkülönben. A bíró körülbelül fölélegesen tartja
magát.

— Az új sommás eljárás keresztülvitele
érdekében Szilágyi Dezső igazságügyminiszter
újabb rendelkezést tett. A miniszter ugyanis
súlyt fektet arra, hogy az új eljárás, a melynek
előkészítése kiváló gondját képezte, helyesen
menjen át a gyakorlati életbe. Nevezetesen meg-
győződést akar magának szerezni arról, vajjon a
gyakorlati élet nem mutatja-e azt, hogy a bíró-
ságok ügymenete az új eljárás következtében a
már tett intézkedéseken kívül újabb intézkedé-
seket is igényel? — Mint a P. L. megjegyzi,
az igazságügyminiszter, hogy az új eljárás ered-
ményét biztosítsa, (mivel kétségtelen, hogy a
járásbíróknak munkáját az igen jelentékenyen
megsaporította), esetleg egyáltalán nem fog a
kir. táblák mellé jegyzők gyanánt albirákat be-
osztani, sőt még az eddig beosztottakat is át-
helyezni a járásbírókhoz.

— Vasúti pótbéjárás. A kereskedelemügyi
m. kir. miniszter Bezenyei Ferenc országgyű-
lési képviselőnek kérelmére az általa tervezett
temesvár-nagyszentmiklósi helyiérdekű vasút
vonal áthelyesítésének közigazgatási pótbéjárását
dr. Képesy Árpád miniszteri segédtitkár veze-
tése alatt elrendelte és megkezdésének időpont-
járul az év decz. 12-ének délelőtti 9 óráját, összejö-
veteli helyül pedig Szerb-Nagy-Szent-Miklós
közszékházát tüzte ki.

— A reklám netovábbja. Egy bécsi alap-
cagyárnak igen jó, bár meglehetősen költséges
gondolata támadt. A Grabenen csinos kiállítású
jegyeket osztott szét, a melyeken a gyár csime
volt látható. Mindegyik jegyhez egy alpaca ka-
nálka volt erősítve. Egy valódi kanálka, a mi-
lyeneket a fagyaltokhoz szokás adni. El lehet
képzelné, hogy az eredeti reklám-jegyek nagy
kelendőségek örvondtek. Némelyek azt is meg-
tették, hogy ártatlan ábrázattal sőtálgattak a
reklám osztogató fiuk előtt, mindannyian egy
példányt kérve a kívánatos reklámjegyekből,
míg nem egy fél vagy egész tuaszt kanálka bir-
tokába jutottak. Elvégre szerény hástartásban
többre nincs is szükség. Talán nem egy család-
szabadult meg ettől a nem épen elegáns, de
annál olcsóbb eljárás által a karácsonyi ajándék
gondjaitól. S mindezek dacára vannak még
emberek is, a kik azt állítják, hogy Bécs drága
város . . .

— x — Idény újdonságok női konfek-
csiókban, u. m.: felöltők kiváló finom kiállítás
és nagy választékban, sapkák, gallérok, körkő-
ponyok, bundák, leányköpenyek és kabátok-
selyem- és szövetszabonyok, szőrmegarniták,
sapkák, karmantyuk és gallérok, valamennyi
gazdag választékban; kész uri, fiú- és gyermek-
ruhák, mindmegannyi solid készítmény, u. m.
uri felöltők, menesikoff, téli kabát, guba, bunda
lábszák, szalonruhák, vadász- és korcsolya, gas-
dasági- és üzletiacocók, nadrágok és mellények
ívrák és egyenruhák, gyermekruhákban, men-
esikoff, téli kabát, sacocók és nadrágok. Mind-
ezen tárgyak mérték után is készíttetnek, mely
eséletről nagy szövetkészlet áll rendelkezésre.
E téren szükségleteinek beszerzésére ajánljuk a
nagyérdemű közönségnek a „Kovács Gedeon”
féle üzletet, mint hol minden egyes ruhadarabon
a legolcsóbb szabott ár olvasható.

Irodalom és művészet.

* Verne Gyula összes munkái jelennek
meg olcsóbb és egyedül jogosított képes kiadás-
ban a Franklin-Társulatnál. A vállalat három
hetenkint megjelenő 20 kros füzetekben indul
meg. Verne régi ismerőse már a magyar közön-
ségnek, különösen az ifjuságnak. Jól mondja a
kiadó ajánlatában: „Nem szorul dicsőre Verne
Gyula az ifjuság előtt. Nem egy munkája ked-
ves ismerőse neki. Elragadtatással barangol a
Verne mesélte kalandok világában a rajongó

nagy festő káprázatos leírásaiért. Feszült érde-
klődéssel követi őt fel a csillagok titokzatos vilá-
gába, le a tenger néma mélységébe, hogy bámu
lója legyen a természet csodáinak; vele megy
az északi és déli sark jégviharai közé és Bra-
sília ezer- és ezer éves rengeteg őserdőibe;
körülutazza a földet, lehatol annak központja
felé és bekalandozza a felhők világát; az afrikai
sivatagok kiellensége, a tropikus vidékek buja-
sága, mint egy óriás panoráma vonulnak el sze-
meink előtt ezer meg ezer képeivel, föld felett
és víz alatt. S a természet nagyságát tarkítja a
bámulatos kalandok számtalansága, az emberi
ész legtekélyesebb, legsodálatozabb találmányai-
nak sokasága. S a merre megyünk vele, a hová
követjük őt, rögtön nyomon a mulatság mel-
lett ott a tanulság. A fizika törvényei, a föld
rajz, a természettudományok, a technika
eredményei, a történelem tanulságai, mind
mind mulatva lesznek a mieink. Nincs író,
ki méltó versenytársa lehetne ebben Verne
Gyulának.” — Az első füzet szines borítékban
már megjelent s minden hazai könyvkereskedés-
ben kapható, de megrendelhető a Franklin-Tár-
sulatnál Budapesten is.

* Millenniumi Magyar Történelem. Az
Athenaeum r. társaság kiadásában és Szilágyi
Sándor szerkesztésében megjelenő „A magyar
nemzet története” tíz kötetes nagy munkának
(millenniumi kiadás) most jelent meg a harmadik
füzet, mely pasar fényű kiállítására néve
valóságos meglepetés számba megy még az
előző két díszes füzet után is. A mint a boríték-
leklapot feltűjtük, rögtön Munkácsy Mihálynak
„Honfoglalás” című immár világhírű festményé-
nek remek aquarelljén akad meg szemünk, melyet
a nagy mester utolsó váslata után Neo-
grádi festett. Rögtön utána az aquinumi am-
phitheatrum látképe következik sikerült fény-
nyomatban és oly tiszta előállításban, hogy en-
nek az ó-budai, eddig még minálunk kéllőleg
nem méltatott történelmi kincsünknek legkisebb
pontja is azonnal felismerhető. Ezen remek mű-
melleklék megtekintése után móhon vágjuk fel
a füzetet, mely tele van szebbnél szebb, sikerült
szöveg közép nyomtatott metszetekkel. Így mind
járt az első lapon találunk egy szép dissztét a
IX. századból, majd ezen a lapon még a pom-
pás iníciálét is megtekintvén, a második lapon
Nagy Károlynak az aacheni székesegyházban
örözt kardjának sikerült rajza látható, ezután
I. Miklós pápa ólom-bullájának sikerült hason-
mása, az egyház és állam symbolikus képe,
mely a Lateránban örözt, IX. századbeli ere-
deti mozaik képnek tiszta szép fénynyomata;
ezután egy nyugatrómai (frank) oszár képe
látható III. Ottó oszár evangéliumos könyvé-
ből. A szöveg közé nyomott nagyobb képek még,
a melyek X. századbeli lovas, majd gyalogos
harcosokat ábrázolnak, Német-Ovár látképe,
mely az avar-frank határon fekszik; kisebb ké-
pek I. Basilios, Konstantin Porphyrogenetos és
II. Romanos pénzai; II. (Német) Lajos pe-
cséje, a horvát őskeresztény emlékek, a sala-
vári őskeresztény emlékek stb. A szöveg Mar-
czali Henrik: Vezérek kora művének folyta-
tása. Ebben a füzetben a Honfoglalás tárgya-
lása kezdődik s az egyes fejezetek Európát a
magyarok bevándorlása korában és Pannoniát a
magyarok bejövetelekor tárgyalják.

A tudós szerző vonzóan és teljes világi-
tásban adja elő hazánk történelmének ezen ki-
váló fontosságú részletét és előadásának emel-
kedettsége, irányának világossága az olvasó figyel-
mét teljesen lebilincselik. Mondhatjuk, nincs
művelt ember e hasában, a kit e munka szö-
vege és külső kiállítása egyaránt ki nem elé-
gítene.

Egyes füzetek ára 30 kr. Előfizetés évré-
gyedre, mely alatt 12 füzet jelenik meg, 3 frt
60 kr. Félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Megren-
delhető minden könyvkereskedésben és a kiadó
Athenaeumnál.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése december 6-án.)

Budapest, decz. 6. (A „Torontál”
eredeti távirata.) A képviselőházban ma
folytatták a földmivelési budget tárgya-
lását.

Első szónok Wittmann János volt,
ki erősen támadta Festetich grófot, mert
a délvidéki gazdasági egyesületet felosz-
latta. Szónok szerint a kormány egyéb-
ként állandóan üldözi a délvidéki néme-
teket politikai okokból.

Festetich gróf azonnal felelt Witt-
mannnak. Válaszában kiemeli, hogy egy
intézkedésnél hiba történt, de azt helyre-

hozta, amennyiben a sérelmes rendeletet
visszavonta.

Az ülés folyamán beszéltek meg Ká-
rolyi Sándor gróf, ki a költségvetést
nem fogadta el és nagybbszabásu be-
szédében pedig Tisza István, a kor-
mány politikája mellett tört lándzsát.

A külügyminiszter nyilatkozata.

Budapest, decz. 6. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Kál-
nok gróf külügyminiszter magánkörben
kijelentette, hogy legerélyesebben vissza-
utasítja azt a gyanúsítást, mintha Magyar-
ország belügyeibe avatkoznék. A királyelőbb
teljesen informálva akar lenni, azért késik a
szentesítés. A külügyminiszter kifejezést
adott továbbá afeletti csodálkozásának,
hogy a közvélemény ennyire türelmetlen-
kedik. H'azén az uzus megkívánja, hogy
megvárják a szentesék észrevételeit. Egyéb-
ként kár erről a dologról annyit beszélni,
mert ha a király megígéri, hogy megless
a szentesítés, akkor meg is fogja azt
adni.

Kossuth és a Frankfurter Zeitung.

Budapest, december 6. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják, hogy
a „Frankfurter Zeitung”-ot tegnap kitiltották,
mert Kossuth debreceni esetét tárgyalta. Az
eset annál feltűnőbb, mert a nevezett lap el-
ítélte a kormány állítólagos indolenziáját, de az
államügyés a cikkben antidinasztikus tenden-
ciát látott és így szükségesnek látta a Frank-
furter Zeitungot kitiltani. Más versiók szerint
a szóban forgó cikket a királynak is megmu-
tatták, ki szintén a lap kitiltása mellett nyilat-
kozott.

Lesseps állapota.

Budapest, decz. 6. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Mint Párisból jelentik,
Lesseps Ferdinand, a nagy tudós, a Pa-
nama botrány sajnálatraméltó hőse, hal-
doklik. A katasztrófa minden pillanatban
bekövetkezhetik.

Nyilttér.*)

Női ruhatere megnyitása.

Nagybecskerek és környéke igen tisztelt
közönségének és nagyabecskült vevőimnek
tisztellettjesen tudomására hozom, hogy a
Hunyadi-utczában levő saját házamban, köz-
vetlen szomszédságában az immár 1856.
év óta fennálló uri-és női ruha konfekció
üzletemnek, egy teljesen fővárosi mintára
berendezett

eladó csarnokból, próbateremből és műhely-
ből álló
nőiruha-termet

nyitottam meg.

Ruhaszövetekben való összes újdonsá-
gokkal, díszítő és selyemzikkkel dusan
felszerelt raktáram, francia és angol mérv-
adó divatlapok, tapasztalt, szakszerűen kép-
zett, kintű művezetőim, kik részint a leg-
újabb műszerekkel ellátott műhelyem, részint
pedig áruraktáram élén állanak, továbbá a
hozzám szerződötett fővárosi munkaerők
lehetővé teszik, hogy e téren a legjobbat
és legizlésesebbet produkálva, sikeresen ver-
senyezhessek a bécsi és budapesti konkur-
rencziával. Ama biztos meggyőződésben,
hogy a mélyen tisztelt közönség emez újabb
vállalkozásomat is bizalmával tiszteli meg,
melegen ajánlom azt a nagyabecskült hölgy-
világ figyelmébe.

Kiváló tisztelettel
Grünbaum Vilmos.

*) Az e rovart alatt közzétettéért nem vállal felelősséget
a szerk.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

H i r d e t é s e k.

8890. szám 1894.

Pályázati hirdetmény.

A midőn Torontálmegye tekintetes törvényhatóságának 549/894. számú határozatával rendszeresített német-czernyai körállatorvosi állás betöltésére pályázatot nyitok, felhivom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám, folyó évi december 30-ig beadják.

Az állomással 400 forint évi fizetés a szabályszerű díjak vannak összekötve és a körhöz tartozik Német-Czernya székhelyen kívül Magyar-Czernya, Czernya, Mollyfalva, Kis Orosz, Nagy-Tószeg és Kis-Tószeg község.

A választás Német-Czernyán 1895. évi január hó 14-én délelőtt 10 órakor fog megejteni.

Kelt Zsombolyán, 1894. évi november hó 29-én.

Bielek Antal,
főszolgabíró.

(874-3.3)

1222. sz. 1894.

Pályázati hirdetmény.

Grabác német ajku községében az irnoki állás évi 300 frt fizetés, 1 fűtött szoba és világítás élvezetével megüresedvén, felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a jegyzői teendőkbenei jártasságukat és szorgalmukat igazoló okmányaikat alulírtak mihamarább küldjék be. Az állás, az adóösszeírás és egyéb munkálatokra való tekintettel azonnal elfoglalható.

Kelt Grabácson, 1894. évi december hó 4-én.

Fischer Géza,
jegyző.

(878-3.2)

2492. szám 1894.

Hirdetmény.

Bótos község 12000 hold területű vadászati joga f. évi december hó 20-án d. e. 9 órakor a községháznál tartandó nyilvános szóbeli árverésen 3 évre azaz 1895. évi január hó 1-étől 1897. év végéig terjedő időre haszonbérbe adatni fog.

vános szóbeli árverésen 3 évre azaz 1895. évi január hó 1-étől 1897. év végéig terjedő időre haszonbérbe adatni fog.

(880-2.2)

Bótos község előljárósága.

10858. t.iki szám 1894.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagybecskereki kir. törvényszék mint t.iki hatóság közhírré teszi, hogy a nbecskereki takaré- és előlegegyület mint részvénytársaság végrehajthatónak Szimits szül. Mikosevits Vilhelmina szerb-ellenméri lakos végrehajtást szenvedő elleni 11.000 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nbecskereki kir. törvényszék kerületében levő Tót-Aradác községi 278. sz. tjkvben 685, 733, 942, 1217, 1387/a hrsz. a. felvett 16 hold szántónak végrehajtást szenvedettet megillető fele része, 997 frt kikiáltási árban 1894. évi december hó 20-ik (husz) napjának délelőtt 10 órájkor Tót-Aradác községében tartandó nyilvános árverésen követhető feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 99 frt 70 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes

értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék telekkönyvi irattárában s Tót-Aradác község előljáróságánál megtekinthetők.

Kelt a n. becskereki kir. törvényszék t.iki hatóságánál 1894. évi október hó 14-én.

(831-11)

Hadzics,
kir. törvényszéki bíró.

1547. sz. 1894. Bega-Szent-György községelőljáróságától.

Gőzgép vételi hirdetmény.

Bega-Szent-György község mint területnek vízi lecsapolási műveihez egy 10-12 lóerejű gőzgépre van szüksége, melyeket vétel útján beszerezni kívánja.

E gőzgépek lehetnek használatban vettek is, amennyiben azok jókarban és hasznavehető állapotban léteznek.

Felkéretnek mindazok, kik ily fajta gépek tulajdonában vannak és azokat eladni kívánják, miként ajánlatukat a gépek munkában álló idejének, a gyárnak melyből származnak, milyen állapotban léteznek, mire használtattak utoljára és ára kintüntetése mellett Bega-Szent-György községelőljáróihoz Torontálmegye központi járás beküldeni sziveskedjenek.

Kelt Bega-Szent-Györgyön, 1894. évi december hó 4-én.

Schiller Lipót, **Belerlein János,**
jegyző. 883-3.1 bíró.

Telefon 35. szám.

Telefon 35. szám.

Kurländer Imre

Nagy-Becskek, Korona-utcza 585. szám, a gőzmalommal szemben.

Legjobb minőségű

száraz tűzifa.

Szagtalan valódi

POROSZ KÖSZÉN

a Wildensteinsegen-Richterhof-féle bányából hőtartalom és minőségre nézve a szárazföld minden egyéb kőszénét felülmúlja.

784-60.17)

H i r d e t é s e k

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.